

Skolebehovsplanen

Veileder for behandling av skolebehovsplanen i FAU, versjon 1.0

OSLO KFU

6.november 2013
Skrevet av: Sven Erik Berget

Skolebehovsplanen

Veileder for behandling av skolebehovsplanen i FAU, versjon 1.0

Innhold

INNLEDNING.....	2
AKTØRER	3
POLITISKE ARENAER	4
ÅPEN HALVTIME I BYDELSUTVALGETS OG KOMITÉENES MØTER	4
DEPUTASJON TIL KULTUR- OG UTDANNINGSKOMITÉEN	4
DEPUTASJON TIL BYSTYRET	4
ORGANISERING AV ARBEIDET MED SKOLEBEHOVSPLANEN	5
ARBEIDSMETODE	6
STATISTIKK.....	7
TIDSPLAN	8
NYTTIGE LINKER.....	9
VEDLEGG	10

Innledning

Skolebehovsplanen viser kapasitetsplanleggingen for Osloskolen for den kommende tiårsperioden. Den legger premisene for bygging av nye skoler og omdisponering av eksisterende skoler.

Oslo KFU har som mål å gjøre det enklere for foreldrene og deres samarbeidsorganer å få innsikt i og påvirke utdanningsetatens arbeid med skolebehovsplanen, samt behandlingen av skolebehovsplanen i politiske organer.

Det er en naturlig oppgave for Oslo KFU å jobbe for klare prosesser og åpenhet i kommunikasjonen og samarbeidet mellom FAU-ene og utdanningsetaten.

Oslo KFU ser det som vesentlig at den gjensidige kommunikasjonen mellom foreldrene og utdanningsetaten forbedres, og har som mål at forventningene til innspill og respons avklares.

Utdanningsetaten (UDE) ved avdeling for skoleanlegg (ASA) er ansvarlig for utarbeidelse av skolebehovsplanen. Planen strekker seg over ti år, og oppdateres annethvert år. Foreløpig siste versjon av skolebehovsplanen (2012-2022) ble behandlet i bystyret desember 2011, og neste versjon forventes å bli behandlet i bystyret desember 2013.

Skolebehovsplanen gir en overordnet oversikt over forventet behov for skoleplasser i planperioden både for grunnskole og videregående skole. Det fremgår også hvordan byens skolekapasitet er planlagt utbygd og dimensjonert for å dekke skolebehovet i de ulike delene av byen.

Skolebehovsplanen legges til grunn for utredning, prosjektering og bestilling av nye skoleprosjekter. Når nye skolebygg skal oppføres, har UDE bestillerrollen, mens Undervisningsbygg (UBF) har utførerrollen.

Vedlikehold og rehabilitering av eksisterende skoleanlegg er normalt ikke en del av skolebehovsplanen. Det er UBF som har ansvaret for skolebyggene. Rehabilitering kan imidlertid knyttes til skolebehovsplanen dersom rehabiliteringsbehovet kan knyttes til kapasitetsspørsmålet.

Dette dokumentet bygger på erfaringer som foreldrene har fått i arbeidet med tidligere skolebehovsplaner, og er ment som hjelp til Oslos FAU-er i deres arbeid med å sikre en hensiktsmessig utvikling av skolekapasiteten og organiseringen i sitt nærområde.

Dokumentet identifiserer aktører, arenaer og informasjonskilder som er vesentlige mht. arbeidet med skolebehovsplanen. I tillegg gir dokumentet innspill til organisering av FAU-enes arbeid med skolebehovsplanen.

Aktører

Utdanningsetaten ved avdeling for skoleanlegg, UDE ASA, utarbeider skolebehovsplanen. UDE ber normalt en ekstern aktør om å assistere i utarbeidelsen av skolebehovsplanen med underlag. En viktig del av dette underlaget er konseptvalgutredninger (KVU). For skolebehovsplanen 2012-2022 fikk UDE bistand fra OPAK.

Bydelsutvalgene er høringsinstanser for skolebehovsplanen, og har god kontakt inn mot politikerne i bystyret. Bydelsutvalgene kan påvirkes gjennom åpen halvtime i BU-møtene og komitémøtene, eller gjennom direkte kontakt med partiene og representantene.

Man kan samarbeide med bydelsutvalget eller de lokale politiske partiene om å arrangere folkemøter om skolebehovsplanen.

Kultur- og utdanningskomitéen behandler skolebehovsplanen, og forbereder den for behandling i bystyret. Komitéen kommer som regel med en rekke vedtak eller merknader som fungerer som en korleksjon til skolebehovsplanen. Selve skolebehovsplanen tas som regel til orientering. Den enkleste måten å få et bystyrevedtak er gjennom et vedtak i komitéen.

Bystyret behandler skolebehovsplanen. De kommer som regel med en rekke vedtak som fungerer som en korleksjon til skolebehovsplanen. Vedtakene er som regel i stor grad sammenfallende med vedtakene i komitéen. Selve skolebehovsplanen tas som regel til orientering.

Den enkelte skole er kilde til detaljert informasjon om egen skole.

Driftsstyret på den enkelte skole er høringsinstans. FAU på den enkelte skole har gode muligheter til å påvirke driftsstyrets høringsuttalelse, og kan selv komme med en høringsuttalelse – gjerne sammen med driftsstyret.

Det er også andre interessenter. Spesielt velene kan være nyttige samarbeidspartnere. De sitter ofte med mye lokalkunnskap.

Lokalavisene er en viktig kanal for å skape synlighet overfor befolkningen, utdanningsetaten og politikerne. Lokalavisene kan også bidra til å fange oppmerksomhet og sette press på politikerne og utdanningsetaten.

Politiske arenaer

Åpen halvtime i bydelsutvalgets og komitéenes møter

Politiske møter er åpne for publikum og starter med åpen halvtime, som er avsatt til innlegg fra bydelens beboere, næringsdrivende, organisasjoner m fl. Her er det mulig å stille spørsmål, fremme forslag eller protestere.

Åpen halvtime er ikke et debattforum. Det er heller ikke slik at man kan forvente å få svar med en gang. Utvalgene og komitéene tar i utgangspunktet kun stilling til saker som er forberedt av administrasjonen og de politiske komiteer og utvalg.

BU-medlemmene mottar sakspapirer for alle lokalpolitiske saker omtrent en uke før sakene skal opp.

De fleste saker som står på sakskartet til bydelsutvalgets møte, skal først behandles i de forskjellige komitéene/rådene. Her sitter representanter fra de politiske partiene.

Komité/rådsmøtene avholdes som regel en uke før BU-møtet. Komité/rådsmøtene starter med «Åpen halvtime», hvor du som innbygger er velkommen. Her har du størst mulighet til å påvirke utfallet av en sak. Komiteene/rådene er rådgivende organ for bydelsutvalget og du kan lettere nå frem med dine synspunkter på det feltet som komiteen arbeider med.

Møt gjerne opp både på komite/rådsmøte og etterfølgende BU-møte.

Deputasjon til kultur- og utdanningskomitéen

Utsendinger fra foreninger, grupper, og lignende som ønsker å fremføre synspunkter på en sak skal henvende seg til komitéen. Alle partigrupper informeres om tid og sted for mottakelse av deputasjonen. Skriftlig materiale fra deputasjonene omdeles til partigruppene. Det protokolleres at deputasjonen er mottatt og om det er lagt frem skriftlig materiale.

Deputasjon til bystyret

Utsendinger fra foreninger, grupper og lignende som ønsker å fremføre muntlig fremstilling av en sak som står på bystyrets sakskart, og som skal realitetsbehandles i møtet, skal melde dette skriftlig til Bystyrets sekretariat senest mandagen i møteuken når møtedagen er onsdag. Ved andre møtedager forskyves fristen tilsvarende. Det bør samtidig leveres et kortfattet skriftlig sammendrag om det utsendingene vil fremføre.

Sekretariatet varslar bystyrets partigrupper om slike henvendelser. Gruppene utpeker en representant hver til et utvalg som mottar utsendingene, normalt dagen før bystyrets møte. Utvalgslederen gir bystyret melding om det utsendingene har anført når den sak det gjelder kommer til behandling.

Organisering av arbeidet med skolebehovsplanen

Når utdanningsetaten utarbeider skolebehovsplanen, ser de på helheten for Oslo. Det betyr at de tenker på tvers av bydeler, skolegrupper og skolenes veiledende inntaksområder. Det medfører bl.a. at skolebehovet innenfor en skoles nåværende veiledende inntaksområde ikke nødvendigvis løses innenfor dagens område. Det er vanlig at behovet dekkes ved å øke kapasiteten på en annen skole og justere inntaksområdet.

Når det enkelte FAU argumenterer for endringer innenfor sitt inntaksområde, kan utdanningsetaten enkelt vise til løsninger utenfor området, basert på informasjon som det er vanskelig for et enkelt FAU å etterprøve. Det er derfor viktig at flere FAU-er går sammen om innspill til skolebehovsplanen, eller at det enkelte FAU setter seg inn i situasjonen i tilstøtende områder, slik at man får et helhetlig bilde for et større område.

Et samarbeid mellom FAU-ene vil også bidra til at FAU-ene kan fronte felles løsning, og ikke motarbeide hverandre ubevisst. Når flere står bak samme forslag, vil det også ha større gjennomslagskraft.

Det er to faktorer som bør legges til grunn når man skal bestemme hvilke FAU-er som bør samarbeide.

Den ene faktoren er geografi, mens den andre faktoren er bydelsgrensene. Det foreslås at FAU-er som utgjør et geografisk lukket område bør samarbeide. Utfordringen med dette er at det er vanskelig å finne klare geografiske skiller, og det blir vanskeligere etter hvert som industriområder transformeres til boligområder, og mister rollen som klare skiller mellom boligområder.

Den andre faktoren er at bydelsutvalget er en viktig samarbeidspartner for å påvirke beslutningsprosessen i bystyret. Det kan derfor være lurt å organisere seg på bydelsnivå.

En modell som har fungert godt, er at alle FAU-ene i en bydel organiserer seg i et samarbeidsutvalg. Det er imidlertid viktig at man også holder et øye med hva som skjer i randområdene rundt bydelen.

Hvis alle FAU-ene organiserer seg etter en bydelsmodell, og benytter samme mal for elevtallsprognoser, vil det bidra til å forenkle samarbeidet i randområdene.

Hvilken organisering som er hensiktsmessig vil kunne variere fra FAU til FAU. Vi ser for oss to ytterpunkter:

- 1) Grupper av FAU-er samarbeider i form av et samarbeidsutvalg som fronter felles standpunkt.
- 2) Det enkelte FAU jobber hver for seg og fronter sine standpunkt.

I tillegg vil det være en rekke arbeidsformer som ligger mellom de to ytterpunktene.

Arbeidsmetode

Det er viktig å ha et godt faktagrunnlag for sine standpunkter. Det gir også trygghet når man skal argumentere for standpunktene.

Et godt statistisk grunnlag basert på Oslostatistikkens historiske tall og prognoser, utdanningsdirektoratets historiske GSI-tall og lokal kunnskap om fremtidige byggeprosjekter og naturlig spillerom for inntaksgrenser er vesentlig som basis for en saklig argumentasjon rundt skolekapasitetsbehov.

I tillegg må man ha god oversikt over den enkelte skoles kapasitet. Det er viktig å vite hvor mange elever skolen kan ha totalt, og hvor mange elever den kan ha pr. trinn innenfor normal bruk av skolen. Det er også interessant om det er rom for å overføre kapasitet mellom trinnene, og om skolen har skjult reservekapasitet.

Det må avklares om det er en midlertidig elevtopp som kan løses med midlertidige tiltak, eller om det økte behovet er permanent og bør løses med permanente tiltak.

Basert på et solid faktagrunnlag må man sette seg ned og identifisere utfordringene og se på mulige løsningsalternativ.

Man bør så jobbe mot utdanningsetaten for en felles virkelighetsforståelse og gode løsninger på utfordringene. Samtidig bør man sørge for dialog med de politiske organene. I mange tilfeller vil det være naturlig å starte med å informere bydelsutvalget, og få med seg bydelsutvalget som en ekstra kanal inn mot kultur- og utdanningskomitéen og bystyret. Eskalering via politiske kanaler blir spesielt viktig hvis man ikke får gehør for synspunktene hos utdanningsetaten.

Hvis det er enighet mellom FAU-ene og utdanningsetaten, vil det være fornuftig å vise politikerne at man står bak utdanningsetatens forslag, slik at man reduserer risikoen for at politikerne går mot utdanningsetatens forslag.

Det er viktig å jobbe langsiktig med skolebehovsplanen, og at FAU-ene fremstår som konstruktive samarbeidspartnere for utdanningsetaten og de politiske organene. Samtidig må FAU-ene passe på at de ikke blir tannløse hvis det blir uenighet mellom FAU-ene og utdanningsetaten om tallmateriale og løsninger, eller hvis det skulle oppstå interessekonflikter.

Aksjonsgrupper foreslås begrenset til konkrete akutte problemstillinger.

Husk at vi må evne å se helhetlige løsninger som er til beste for Osloskolen, og ikke tenke for snevert rundt særinteresser.

Det viktigste vi kan gjøre er å bidra til å spille utdanningsetaten god, og gi politikerne et best mulig faktagrunnlag for politiske beslutninger.

Statistikk

Tidligere skolebehovsplaner har vist at det er stor usikkerhet knyttet til elevtallsprognosene som legges til grunn for skolebehovsplanen. Det har vært en kraftig undervurdering av elevtallet, hvilket har medført at det er et stort underskudd av skoleplasser.

Det er derfor viktig at FAU-ene danner seg sitt eget bilde av hvordan elevtallet utvikler seg, og hvordan dette påvirker behovet for skoleplasser.

En solid virkelighetsforståelse vil også være av stor betydning når man skal argumentere for sine forslag til tiltak i skolebehovsplanen. Det er viktig å ha både historisk informasjon og prognoser for elevtallet. Informasjonen bør deles opp, slik at man kan se hvor mange barn det er i hvert årskull innenfor den enkelte skoles område. Varierende inntaksområder bidrar imidlertid til å vanskeliggjøre tolkningen av materialet. Det er derfor viktig å vite hva som ligger bak tallene.

Skolene hjelper som regel til med å skaffe historisk elevtallsinformasjon. Informasjonen kan også finnes i Grunnskolens informasjonssystem (GSI).

Samarbeid med velene i bydelen kan være fornuftig for å få mest mulig informasjon om byggeprosjekter som påvirker befolkningsutviklingen. Det er viktig med lokalkunnskap, slik at man kan få justert den mer grovkornede oslostatistikken som ofte bommer fordi den ikke fanger opp lokale variasjoner.

Plan- og bygningsetatens hjemmesider er en god kilde til informasjon om pågående byggesaker. Her er det mulig å søke i pågående byggesaker.

Tidsplan

Det er viktig å komme med innspill til skolebehovsplanen så tidlig som mulig i planleggingsprosessen. Arbeidet med skolebehovsplanen er en kontinuerlig prosess. Arbeidet med ny skolebehovsplan begynner så fort forrige skolebehovsplan er behandlet i bystyret.

Erfaringsmessig er sannsynligheten for at innspill tas til følge størst hvis de kommer tidlig i prosessen. Innspill til skolebehovsplanen for 2016-2026 bør derfor komme allerede første halvår 2014. Man bør samtidig avklare fremdriftsplanen for eget område med UDE ASA. Erfaringsmessig bør oppfølgingsmøter med UDE ASA være gjennomført innen utgangen av oktober 2014, slik at det kan tas hensyn til innspillene i konseptvalgutredningen (KVU).

UDE vil typisk gå inn i en mer lukket periode mens konseptvalgutredningene ferdigstilles, og resultatene fra konseptvalgutredningene benyttes til å utarbeide skolebehovsplanen.

Basert på erfaringer fra arbeidet med skolebehovsplanen for 2012-2022 og 2014-2024, har vi følgende forslag og antakelser om tidsplanen for skolebehovsplanen 2016-2026:

Høsten 2013	:	FAU setter seg inn i tidligere skolebehovsplaner og gjør seg opp en mening om kommende behov. FAU-ene organiserer seg i hensiktsmessige grupper basert på geografi. En hensiktsmessig måte kan være å organisere seg bydelsvis.
Januar-juni 2014	:	Forberedende arbeid og innspill til UDE ASA.
Hele 2014	:	Oppfølging av innspill og dialog med UDE ASA.
Januar-april 2015	:	Dialog med bydelsutvalget (BU).
Mars 2015	:	Skolebehovsplanen sendes ut på høring
Mars-april 2015	:	Folkemøte i samarbeid med lokalpolitikerne, der høringsutkastet er tema. UDE ASA inviteres.
April 2015	:	Høringsfrist
Høsten 2015	:	Dialog med politikere i kultur- og utdanningskomitéen.
September 2015	:	Skolebehovsplanen overleveres til bystyret
Oktober 2015	:	Deputasjon til kultur- og utdanningskomitéen
Desember 2015	:	Skolebehovsplanen behandles i kultur- og utdanningskomitéen
Desember 2015	:	Skolebehovsplanen behandles i bystyret

Nyttige linker

UDEs webområde for skoleanlegg:

<http://www.utdanningsetaten.oslo.kommune.no/skoleanlegg/>

UDEs webområde for skolebehovsplanen:

<http://www.utdanningsetaten.oslo.kommune.no/skoleanlegg/skolebehovsplan/>

Statistisk årbok for Oslo:

http://www.utviklings-og-kompetanseetaten.oslo.kommune.no/oslostatistikken/statistisk_arbok/

Regelverk for Oslo bystyre:

<http://www.bystyret.oslo.kommune.no/regelverk/article155663-37543.html>

Metodedokument for skolebehovsplanen:

<http://www.utdanningsetaten.oslo.kommune.no/getfile.php/utdanningsetaten%20%28UDE%29/Internett%20%28UDE%29/ASA/Dokumenter/Metode%20og%20m%C3%A5ldokument.pdf>

Sakspapirer til behandling av skolebehovsplanen 2012-2022 i bystyret:

http://www.sak.oslo.kommune.no/sru/utv_caseinfo.asp?utvalg=KOUK&caseno=956746&dayno=90&Year=2011-12-8&db_source=2

Grunnskolens informasjonssystem (GSI):

<https://gsi.udir.no/application/main.jsp?languageld=1>

Søk i politiske saker (bl.a. referater fra møter i kultur- og utdanningskomitéen):

<http://www.sak.oslo.kommune.no/sru/default.asp>

Plan- og bygningsetatens hjemmesider:

<http://www.pbe.oslo.kommune.no/>

Søk i byggesaker:

<http://web102881.pbe.oslo.kommune.no/saksinnsyn/search.asp?mode=all>

Vedlegg

Vedtekter for Samarbeidsutvalget for skoleutvikling i Nordre Aker

Gjeldende fra 5.mars 2012

§ 1 Formål

Samarbeidsutvalget for skoleutvikling i Nordre Aker er et forum der beboerne i Nordre Aker kan drøfte og fremme skoleutviklingssaker som berører bydelen.

Formålet med samarbeidsutvalget er å bidra til skoleutvikling i bydelen gjennom konstruktivt samarbeid med bl.a. bystyret, byrådet, bydelsutvalget og utdanningsetaten.

§ 2 Samarbeidsutvalgets sammensetning

Alle FAU-ene i Nordre Aker har krav på å være medlem i samarbeidsutvalget.

Hvert FAU i Nordre Aker, som er medlem i samarbeidsutvalget, har én stemme i samarbeidsutvalget. Ingen andre organisasjoner eller enkeltpersoner har stemmerett.

FAU-ene er representert ved sin leder, eller eventuelt en annen representant som er utpekt av FAU.

Andre organisasjoner, grupperinger og enkeltpersoner kan også delta i utvalget. Spesielt inviteres bydelens velforeninger.

§ 3 Valg og konstituering

Samarbeidsutvalget konstituerer seg selv med leder og nestleder. Styret velges for ett år av gangen i lovlig innkalt møte. Gammelt styre sitter til nytt styre er valgt.

Leder og nestleder må være medlem av foreldrerådet til en av skolene i bydelen på valgtidspunktet.

§ 4 Arbeidsområder

Hovedarbeidsområdet for samarbeidsutvalget er skolesaker som er knyttet til Nordre Aker, og berører mer enn én skole. Eksempler på saker i denne kategorien er:

- Skolebehovsplanen
- Inntaksområder og klassesammensetting
- Skoleveien og trafikksituasjonen

Skolesaker av mer generell karakter kan også behandles i utvalget, men da primært som forberedelse til behandling i Oslo KFU.

Siden skolenes inntaksområder ikke følger bydelsgrensene, vil det være naturlig for samarbeidsutvalget å samarbeide med FAU-er og organisasjoner i tilstøtende bydeler.

§ 5 Møter

Det innkalles til møte når samarbeidsutvalgets leder bestemmer, eller én tredjedel av FAU-ene krever det.

Møteinnkalling skal skje skriftlig, og senest én uke før møtet.

Det skal føres referat fra møtene. Møtereferatet godkjennes per e-post med merknadsfrist på syv dager.

Ordstyrer og referent velges pr. møte.

§ 6 Beslutninger

For at samarbeidsutvalget skal kunne fronte prinsipielle saker, og saker som er av betydning for alle FAU-ene, skal det være konsensus mellom FAU-ene.

Saker som gjelder ett eller en gruppe FAU-er, kan frontes av samarbeidsutvalget dersom ingen av FAU-ene i samarbeidsutvalget har innvendinger.

Ikke-prinsipielle beslutninger kan fattes via e-post eller annen kanal. Det skal gis en merknadsfrist på minst tre dager. Alternativt kreves eksplisitt bekreftelse fra alle FAU-er.

§ 7 Arbeidsgrupper

Det er naturlig at ikke alle saker berører alle FAU-ene i bydelen. Det vil derfor være normalt at det opprettes lokale arbeidsgrupper. Hvis arbeidsgruppene ønsker at en sak skal frontes av samarbeidsutvalget, må saken legges fram for samarbeidsutvalget.

§ 8 Økonomi

Samarbeidsutvalget har ikke egen økonomi.

§ 9 Uttalelser til pressen

Uttalelser til pressen på vegne av samarbeidsutvalget skal være koordinert med samarbeidsutvalgets leder. Dette begrenser ikke FAU-enes rett til å uttale seg på vegne av eget FAU eller en gruppe av FAU-er.

§ 10 Endring i vedtektene

Vedtektene kan endres ved behov. Minst to tredeler av tilstedeværende FAU-er i lovlig innkalt møte må stemme for endringene.